

RADOŠKA JAMA – LIBERENICA

Jama leži JV od Uršnih sel v Mačkovi dolini pod Kilovcem. Oddaljena je 9 km od Uršnih sel proti Radohi. Leži na položnejšem delu pobočja Kilovca, v bukovem gozdu z malo podrasti. Do nje se pride po cesti, ki vodi iz Uršnih sel v Črnomelj, nato pa pri prvem odcepu zavijemo na levo na gozdno cesto, ki vodi na Radoho in Gornje Laze. Na Radohi, kjer je bila že pred II. vojno žaga, od katere so ostali samo zunanji zidovi, (sedaj je tam gozdarska hiša), pridemo do razpotja. Zavijemo na levo cesto, po kateri se peljemo še 2,5 km in pridemo do križišča, ki vodi v Birčno vas. Od tu gremo peš v smeri 90° na desno 400 m, kjer se nahaja jama na robu manjše doline.

Vhod je na robu doline in ga obkrožajo navpične stene, kar kaže, da se je strop jame zrušil in zatrpal ves glavni rov s podornim kamenjem. Pri vhodnem delu je stopnja globoka 1,5 m in je na robu plasti, ki obkroža vhodni del jame. Ta del je kvadrataste oblike 10×10 m, stene nad vhodom pa so visoke 15 m. Glavni rov se spušča pod kotom 40° vse do globine – 43 m, širina rova je od 6 – 10 m, višina pa od 4 – 15 m. Strop in stene so delno zasigane z belo sigo. Po nekaj metrih rov zavije na levo, kjer je na desni strani ravno v kotu pri T 3 a vhod v 7 m globoko brezno, kjer je nadaljevanje jame. Na levi strani pa je pri T2 razširjena odprtina, ki nas po 1,5 m dolgem rovu pripelje do brezna, ki je globoko 37 m, in se od vhoda v njega vzdiguje vsaj še 15 m. Stene brezna so erodirane in gladke, v njih so lepo vidne plasti kamenine. Na dnu je zasigano kamenje, vendar ni vidnih nadaljevanj. V času obiska ni bilo prepaha. V steni je 15 m pod vhodom vertikalna razpoka visoka $2 \times 0,5$ m, ki se po 2 m končuje. V glavnem rovu je med podornim kamenjem več manjših prostorov, nadaljevanj ni bilo videti.

Drugi del jame je bil že turistično odprt. Na to kažejo lesene stopnice, ki so bile spuščene v vhodnem breznu in v notranjih dveh stopnjah. Po 5 m pridemo v delno zasigano kamrico, kjer je stopnja 1,4 m z dobro ohranjenimi lesenimi stopnicami. Te nas pripeljejo v zasigani del rova pod baldahin, ki se spušča s kamina, visokega 5 m, in ga je potrebno še preplezati. V tem delu je tudi nekaj heliktitov, je pa popolnoma zasigan in se nadaljuje preko stopnje, visoke 5 m, kjer so tudi nekdanje lesene stopnice. Ta del se da prosto preplezati. Tu se rov razcepi v 2 rova. Desni rov ostro zavije in se po 28 m zniža do višine 20 cm in se zopet razcepi. Tla rova so iz zemlje, strop in stene so rahlo zasigani z manjšimi stalaktiti. Tu je možnost nadaljevanja z manjšo poglobitvijo rova. Ta rov pa ima še 2 manjša rovčka, ki se z leve strani priključita in sta v smeri proti levemu rovu. Levi rov se po 8 m konča enako kot desni. Oba rova sta široka od 1,5 – 2 m in visoka od 0,25 – 1 m. Naklon rovoev je $+2^\circ - +4^\circ$. Potrebne so raziskave stranskega dela jame v obeh rovih in kaminu, pregledati pa je treba natančno tudi ves rov zaradi možnosti nadaljevanja.

Jama ima skupno globino – 54 m, 2 brezni – 7 in – 37 m, dolžina poligona in obenem skupna dolžina rovoev je 149 m.

Da je bila jama že turistično odprta, pričajo lesene stopnice v drugem delu jame, in razširjen vhod v 37 m brezno. To je bilo že pred 2. vojno, ko je na Radohi obratovala žaga, ki je imela lastno železnico, dolgo več kot 5 km. Sedaj so to traso uporabili za cesto.

Celotno področje Radohe je za jamarje zelo zanimiv teren, saj je neraziskan in ima veliko število jam.